

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет
імені Лесі Українки
Рада молодих вчених
Наукове товариство студентів та аспірантів
Рада молодих вчених при Волинській ОДА

«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК»

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної науково-практичної
конференції молодих учених, студентів
та аспірантів

14 листопада 2024 року

Луцьк
2024

Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Рада молодих вчених
Наукове товариство студентів та аспірантів
Рада молодих вчених при Волинській ОДА

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПРИРОДНИЧИХ ТА ГУМАНІТАРНИХ НАУК

Збірник матеріалів

*VIII Міжнародної науково-практичної конференції молодих
учених, студентів та аспірантів*

14 листопада 2024 року

Електронне видання на CD-ROM

Луцьк
2024

УДК 33
Т 33

*Рекомендовано до друку вченою радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 15 від 30.10.2024 р.)*

Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук: збірник матеріалів VIII Міжнар. наук. практ. конф. (14 листопада 2024 р.) / відп. ред. Шуляк Н. О., Зінченко М. О. Луцьк, 2024. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2024. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM). Об'єм даних 5,49 Мб.

ISBN

У збірнику подано тези доповідей та виступів учасників VIII Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми розвитку природничих та гуманітарних наук», присвяченої удосконаленню та розвитку теоретичних, методичних і прикладних аспектів природничих та гуманітарних наук.

Матеріали представлені в авторській редакції. Організаційний комітет не несе відповідальності за достовірність фактів, власних імен та іншої інформації поданої в публікаціях. Відповідальність за зміст та оригінальність матеріалів конференції несе автор і його науковий керівник.

УДК 33

ISBN

© Волинський національний університет
імені Лесі Українки, 2024

3. Сиваш С. В. Професійна підготовка майбутніх вихователів до соціалізації дітей дошкільного віку. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 55, т. 2. С. 169-172. Режим доступу: http://www.innovpedagogy.od.ua/archives/2023/55/part_2/35.pdf

ДИДАКТИЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ІГОР У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ З БІОЛОГІЇ

Ступницька М., Коцун Л.

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Уже протягом століть тема виховного та розвивального впливу гри не дає спокою науковцям та педагогам. Її роль у становленні особистості досліджували такі відомі філософи, як Арістотель, Ж. Бодріар, Гегель, Геракліт, К. Гросс, Демокріт, І. Зязюн, М. Каган, І. Кант, Платон, Г. Спенсер, Ф. Шиллер та багато інших. Їх дослідження довели, що гра суттєво впливає на різні аспекти розвитку дитини, стимулюючи мислення, уяву та пам'ять, сприяючи спілкуванню, співпраці та вирішенню конфліктів, а також допомагаючи керувати емоціями та долати стреси [4].

Завдяки використанню ігрових технологій навчання стає цікавим та захоплюючим, активізує творчий потенціал учнів та їх прагнення до дослідження. Цікавість умовного світу гри дозволяє позитивно урізноманітнити монотонну діяльність запам'ятовування, повторення, закріплення чи засвоєння інформації, а емоційність ігрової діяльності активізує всі психічні процеси і функції школярів. Важливість ігрової технології підсилюється ще й тим, що засвоєний учнями матеріал проходить через своєрідну практику, вносить різноманітність та інтерес в освітній процес. Ігрове навчання змушує учнів співпрацювати, спілкуватися, взаємодіяти та працювати в командах [3].

Існує три підходи для включення ігор в освітній процес. Перший підхід базується на тому, щоб учні розробляли та створювали власні ігри; другий – фокусується на вчителях, які розробляють навчальні

ігри відповідно до рівня знань учнів; третій – інтегрувати комерційні збірні ігри в класичні заходи для ефективного навчання.

Вибір дидактичної гри залежить від багатьох факторів, таких як вік дітей (ігри повинні відповідати віковим особливостям), рівень розвитку (ігри повинні бути під силу дітям), дидактична мета (ігри повинні відповідати дидактичній меті заняття), зміст навчального матеріалу (ігри повинні відповідати змісту навчального матеріалу), інтереси дітей (ігри повинні бути цікавими для дітей), умови проведення гри (ігри повинні відповідати умовам проведення заняття).

Для успішного використання ігор у навчальному процесі з біології варто дотримуватися наступних дидактичних умов:

1. Наявність чіткої мети освітнього процесу, яка має особистісну значимість для учнів і забезпечує їм позитивну мотивацію до навчання з використанням ігрових елементів на уроках.
2. Особистісно-орієнтований характер ігрової діяльності.
3. Застосування комплексу різноманітних дидактичних ігор на уроках.

Окрім цих трьох основних умов, для успішного використання ігор важливо:

- створити таку атмосферу на уроці, яка буде сприяти активній участі учнів в ігровій діяльності;
- чітко пояснити учням правила гри та очікувані результати;
- забезпечити активну участь усіх учнів у грі;
- підвести підсумки гри і зробити висновки щодо досягнутої освітньої мети [1].

Організація гри ґрунтується на наступних ключових принципах:

1. Участь у грі має бути добровільною. Не можна примушувати або тиснути на дітей, щоб вони грали.

2. Важливо, щоб гра була захоплюючою та азартною, щоб діти хотіли грати в неї знову і знову.

3. Створюється атмосфера, яка відповідає віковим особливостям дітей та сприяє їхньому емоційному комфорту. Важливо підтримувати щирі почуття дітей та не заважати їм вільно виражати себе.

4. Зв'язок ігрової діяльності з іншими видами діяльності дітей, такими як навчання, спілкування та праця, робить навчання більш ефективним та комплексним.

5. Ігри слід організовувати, починаючи з найпростіших форм і поступово переходячи до більш складних. Це відповідає віковим можливостям дітей та сприяє їхньому всебічному розвитку. Логіка переходу від простих ігор до складних полягає в поступовому поглибленні змісту ігрових занять, ускладненні правил гри, зростанні ролі дітей у грі [2].

Впровадження ігрової діяльності в освітній процес – це не просто спосіб зробити навчання більш цікавим, але й важливий крок на шляху до формування всебічно розвиненої особистості дитини. Результативність застосування ігрових технологій залежить від комплексного підходу, який включає в себе не тільки використання сучасних інструментів, але й глибоке розуміння психологічних особливостей учнів та педагогічних принципів.

Сучасні технології надають нові можливості для використання ігрових елементів у навчанні. Віртуальна та доповнена реальність, гейміфікація освітніх процесів, інтерактивні платформи відкривають нові горизонти для створення захопливих і ефективних навчальних середовищ. Однак, важливо пам'ятати, що технології є лише інструментом, а ключовим фактором успіху залишається педагогічна майстерність вчителя, здатність створювати навчальні ситуації, які стимулюють пізнавальну активність учнів.

Таким чином, дидактичні ігри є цінним засобом навчання та виховання учнів на уроках біології. Вони сприяють формуванню нових знань, умінь та навичок, розвитку пізнавальних інтересів, мовлення, пам'яті, мислення, уяви, а також вихованню моральних якостей, емоційно-вольової сфери, трудових навичок. Ігрова діяльність є важливим засобом реалізації компетентнісно-орієнтованого навчання у Новій українській школі.

Джерела та література

1. Гончарук І. О. Використання дидактичних ігор на уроках біології : навч.-метод. посіб. Вінниця : ММК, 2016. 52 с.
URL: <https://dorobok.edu.vn.ua/article/pdf/1641> (дата звернення: 26.05.2024).

2. Ігрові технології на уроках. *Освіта.UA*. URL: <https://osvita.ua/school/method/technol/759/> (дата звернення: 26.05.2024).
3. Пузан Ю. В. Застосування ігрових технологій на уроках у новій українській школі. *Логос. мистецтво наукової думки*. 2019. № 6. С. 57–61. URL: <https://doi.org/10.36074/2617-7064.06.00.014> (дата звернення: 08.04.2024).
4. Чикалова Т. Г. Гра як засіб всебічного розвитку дітей покоління альфа. *Перспективи та інновації науки*. 2021. № 5. С. 656–663. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/download/782/784> (дата звернення: 04.04.2024).